

87

DISSERTATIO ACADEMICA

1. b. pro Genit. — Interd. DE per Postess.

vora i gäst bos båga Herras suurān. Söder om hant. — e. c.

2. b. pro Locat. — Interd. IN per Postess.

e. c. det är interd. om hant. — e. c. — e. c. — e. c. — e. c.

grannen (i granngården) mupurissa.

Periphrases:

1. b. de loco propiorum, b. — Interd. IN per fūsa

nā vel luena, m. — Interd. IN per locum,

muaaja in loco, de rebus e. c. blif hos nuig han är hos

sin bröde CONS. AMPL. FACULT. PHILOS. ABOËNS.

2. b. pro invid. bredevid, nārintill — hand raro par

shetta k. In Auditorio Theol. die XVIII Junii MDCCCXVII.

h. p. m. f.

P. P.

MAG. GUSTAVUS RENVALL,

Pædag. & Didaæt. Adjunct. Ord. a. i (un-

nā wüffona, föriena I (om) månaden, hattan är i (inom,

på) åkern, polosja — sellfö.

ET

JOHANNES FABRITIUS,

per LOCATIV. EXTR. Stipend. Publ. Viburgensis.

vora i vägen field, flå i vich — Confret. hafva i föryar

förfella, i sifon chœda, I. tänkt chœna,

ABOÆ, TYPIS FRÉNCKELLIANIS.

DISSEMINATIO ACADEMICA

31

SIGNS RELATIONUM NOMINALium IN LINGUA LENNICA.

CMS PARTIEN SEPTEMBER

Congress American Security Philharmonic Association

In Apparitione Theologi die XVIII Januarii MDCCCLXIV

MAG. GUSTAVUS RENAVALL
Papagei & Didaa. Alte 100 m. 1000

JOHANNES TAVRITIUS

ABOVE, TYPE BENEFACTION.

G. Præpositio *bos.*

Casus:

1. *bos* pro Genit. — interdum per Possessiv. e. c. vara i gunst hos hōga Herrar suurten Herrain suosiossa.

2. *bos* pro *i*, *uti*, *vid* — nonnumquam per Locativ. e. c. det är intet ondt hos (i) honom hānesså, vara hos grannen (i granngården) naapurilla.

Periphrases:

1. *bos de loco propriori*, pro Lat. *apud* — per tūffnå vel luona, maxime de personis, mukaan in locum, muassa in loco, de rebus e. c. blif hos mig, han är hos sin broder, hatva penningar hos (med) sig.

2. *bos pro invid, bredevid, nārintill* — haud raro per ohessa l. ohessa, wieresså, lāhella, lāhesså, lāsna, lili & l. p.

H. Præpositio *i*, *ut*.

Casus:

1. *i*, *uti* pro *inom*, *inuti*, Lat. *in cum* Ablat. de loco interiori in quo — per Locativ. INTER. e. c. vara i rummet huoneessa, sitta i salen, letva i öfverflöd, beständig i vānskap fästāvūndesså, delaktig i gerningen, tala i (under) sōmmen unessa, inom en vecka wiikossa aliis hūtēnā wūkkona, förtjena i (om) månaden, hästen är i (inom, på) åkern, pessosa l. pessissa.

2. *i*, *uti* pro *på*, *vid*, de loco exteriori in quo — per Locativ. EXTER. e. c. hästen är i (på) åkern pessissa, vara i vägen tiellå, stå i (vid) fönstret, hafva i föryartallesta, i afton ehtoolla, l. tānå ehtoona.

3. *i*, *uti pro inuti*, & Lat. *in cum Accus.* de loco interiori in quem — per ALLATIV. INTER. e. c. gå i kyrkan kirkoon, föra i rummet huoneeseen, försätta i frihet, falla i talet, slå vint i (bland) vattnet weteen, dricka i botten pohjaan, lemna i ens vård, sätta sig i skuld, blifva kår i en person räkastua sijhen, komma i god tid huvudan aikaan, nec non: i (vid) den tiden sijhen aikaan pro sinā aikana l. sillä ajalla l. silloin då.

4. *i*, *uti pro till, på*, de loco exteriori in quem — per ALLATIV. EXTER. e. c. föra hästen i (på) åkern pessolle, gå i land maasse, komma i vägen, låtta i förvar fallelle.

5. *i*, *uti de loco unde?* — interdum per ABLATIV. INTER, e. c. tala i (genom) näsan nendestå, hålla en i (vid) handen, lugga en i (at) skägget parrasia.

6. *i*, *uti pro af*, vel Genit. — per POSSESSIV. e. c. Kejsaren i Ryssländ (Rysslands Kejs.) Wenajän Keisari, folket i vår tid (vår tids).

7. *i*, *uti pro af, emot*, de quantitate indefinita, nec non post quædam Verba — per QUANTITIV. e. c. en rubel i Rysskt gör 32 ff. i Svenskt mynt Ruotsin rahaa, (potius quam rahassa), 20 ff. i Ryss vigt svara emot 19 $\frac{1}{4}$ ff i Svensk vigt, arbeta i stål, studera i lagen lukea laka.

8. *i*, *uti, pro till*, de qualitate — per QUALIFICATIV. (Factivum) e. c. gifva i (till) pant pantifsi, gå i borgen takaukselsi, gifva i förläning maksofsi.

9. *i*, *uti, de tempore* — haud per QUALITIV. e. c. i år tåna wuonna, i afton tåna ehteona l. ehtoolla, i fjol, i löndags, i middags, i våras, i julas wiimeisnå jouluna. Peri.

Periphrases:

1. *i, uti, pro in, inuti, inom de loco interiori* —
gåpe per sisålle, sisålan in locum, sisålla, sisåsså in loco.
2. *i, uti, pro enligt* — per jälkeen, miföden, noudat-
tain, seuraten, e. c. godt i (efter) mitt tycke, marschera
i (enligt) takt.
3. *i, uti, pro i anseende till* — per pirolesta e. c. öfver-
träffa någon i kunskaper, anständig i sedar, falla i priset.
4. *i, uti pro åt, mot, de plaga terræ* — per pāin,
kāsin e. c. kyrkan ligger i öster itān pāin, aliis itān pāin,
aliis idāså, vägen går i föder.

I. Præpositio *med.*

Casus:

1. *med pro medelst, för, de instrumento cujus ope quid efficitur, de pretio quo emitur, de loco in quo* —
per LOCATIV. EXTER. e. c. göra med knif weitsellå (haud
weitsen kānsa), slå med kåpp sauwassa, köpa med (för)
penningar råhalla, med (genom) list, med (af) uppfåt
med (under) förbehåll chdössa, med (vid) all sin rike-
dom är han olycklig.
2. *med pro i sällskap med, jemte, & Lat. unacum, ubi de rebus cui propriis est tetmo* — per SUFFIXIVUM e. c.
mor med sina barn lapsinensa, med sitt barn lapsenensa,
jag med min bok, du med din hustru waimonesi, med
dina söner poikinesi, cfr. supra pag. 38.
3. *med pro af, & Genit. — per Possessiv. e. c. af-
sigten med resan matkan tarloitus, åndamålet med lagen.*

4. *med*

4. *med pro af*, de quantitate indefinita, nec non post quædam Verba — per QUANTITIV. e. c. en näfve med penningar kourassinen rahaa, full med fel tånnå wikoja, klema med barn lapsia, öfverse med något.

5. *med* — nonnumquam per ALLATIV. INTER. e. c. nöjd med handeln kauppaan tåtåwå, förlofvad med, sluta dermed (dervid) sühnen.

6. *med de modo quo?* — rarius per ADVERBIAL. e. c. med berådt mod hūwin mielin, med egen hand omin käsün.

Periphrases:

1. *med pro tillika med, ibland, i sällskap med*, Lat. *cum*, de societate, commercio mutuo — per kansa & in locum & in loco e. c. spätsjera med (ibland) sina kamrater, kom med mig, förlöna sig med någon, rådgöra med, kämpa med döden. Alii tamen adhibere solent seurasa Sav. kerassa in loco, seuraan, kerassen in locum, nec non linnå l. linnå (contr. pro sijtend), maxime de personis, muaska in locum, muassa in loco de rebus e. c. taga penningar med (hos) sig, hafya med sig.

2. *med pro utmed, efter* — per müddeen, seuraten e. c. fara med strömmen, med tiden.

3. *med pro mot* — interdum per wasiaan, e. c. föra krig med (mot) någon, procesia med.

4. *med pro för*, Lat. *pro* — per puolestaa, kansa e. c. Gud är med (för) oss,

K. Præpositio *mellan*, emellan,

Casus:

1. *mellan* — nonnumquam per Possessiv. e. c. mellan-
gårdet emellan åkrarne peltöin wali-alta, det är en mil
emellan kyrkorne kirkoen waliā.

Periphrasis:

1. *emellan* de loco interposito — plerumque per
waliā, waliā, waiheella in loco, waliūn, waliisse, wai-
heelle in locum.

L. Præpositio *mot*, emot,

Casus:

1. *mot* pro Genit. — interdum per Possessiv. e. c.
bot mot sjukdomen taudin läffe.

2. *mot* pro åt, för, & Lat. Dativ. — nonnumquam
per Allativ. EXTER. e. c. god emot mig minnle, nädig
emot, godt mot sjukdomen taudisse aliis tautiin hūwē.

3. *mot* pro i anseende till, i hemföelse med — rarius
per Allativ. INTER. e. c. obetydig vara mot det pris
siften hintaan, det passar ej mot (till) de öfriga mühin.

4. *mot* pro inemot, vid pass, de loco in quo — per
Locativ. e. c. mot (vid) slutet af veckan löpilla, mot vä-
gen, han är mot (inemot) 50 år, 50 woden paikalla.

Periphrases:

1. *mot* pro tvertemot, contra, de te a facie opposi-
ta — per vastaan in locum, rarius vastassa in loco e.
c. komma emot någon, stå emot mig, emot förmordan.

2. mot pro i anseende till, adversus, de re obyia — per fohtan e. c. god emot mig, pligt emot andra mensekor, förga sig emot någon.

3. mot pro i jemförelse med, de rebus relativis — per suhsten e. c. ringa vara emot sitt pris.

4. mot pro åt, versus, de situ physico — föhden, pain, fäsin, e. c. sträfva mot öster, fönster mot söder, skjuta mot någon.

M. Præpositio om.

Casus:

1. om pro angående, rörande, Lat. de Germ. von, de materia tractanda — per ABLATIV. INTER e. c. talet var om honom hänställd, underrättelse derom sätta, okunnighet om; det är fara om livet, vara förevistad derom, tycka om; bekymmer om svaru sätts, anhållan om, tvifla om (på) saken.

2. om pro i anseende till, de re externa — interdum per ABLATIV. EXTER. e. c. luden om haken leuwalla, märk om ryggen.

3. om pro Genit. — nonnumquam per Possessiv. e. c. hopp om fred rauhan tviwo, löste om hjelp.

4. om pro inom, i, uti — nonnumquam per Locativ. INTER. e. c. hans lön om (inom) året wodesa (skägg om munnen parta suusga).

5. om pro vid — härd faro per Locativ. EXTER. e. c. om natten uölla, faken ligger om hjertat, skägg om haken leuwalla.

N

6. om

6. *om de tempore* — sāpe per QUALITIV. e. c. om lördag lauvontaina.

7. *om post quædam Verba* — per QUANTITIV. e. c. tvifla om (på) något epäissä sitä, anhålla derom sitä, träta om, processa om hemmanet riidellä taloa.

Peripherases:

1. *om pro angænde, för-skull* — per tåhden e. c. uppårne huggas om ett korn, bekymrad om framtiden.

2. *om pro omkring* — per lümprå in locum, lümprå till in loco, e. c. segla om klippan, jorden rullar om solen, tre slag (hvart) om halten, slägg om munnen suun lümprå, vända om.

3. *om pro förbi* — per phi aliis phitse e. c. segla om klippan, fara om kyckan.

4. *om pro efter, de tempore* — per perstii, jälis-ki, jälkeen e. c. komma om en vecka, gå om en stund.

5. *om pro vid pass, circa* — per paikassa e. c. ett mynt om 10 kopek, om (kring) en tunna.

N. Præpositio på, uppå, å.

Catus:

1. *på pro utanpå, ofvanpå, å, de loco exteriori in quo* — per LOCATIV. EXTER. e. c. vara på bordet pönbud, stå på golfsvet laattialla, ligga på rygg, sitta på grund, på vanligt lätt, bo på landet maastra, på god fot, på vägen tiellä, ordet ligger mig på tungan kielessöni, på (vid, under) samma tid ajalla, på Tyska Saksan kielesså, såls på (med) sabel miekalla.

mo 2. på pro *z*, uti, de loco interiori in quo, — per LOCATIV. INTER. e. c. sitta på sin kammar, på (i) mina kläder är intet fel väntet, vara på bröllop häissa, handla på Abo, 100 kopek är på en Rubel, 30 koppas på en tunna tunsrikså, på (inom) den riden sätta ejas-
sa aliis fina affana.

3. på pro *utanpå*, *ovänpå*, de loco exteriori in quem — per ALLATIV. EXTR. e. c. sätta sig på bordet vänadåsse, på kistan arkusse, kläderne passa på (åt) honom, lägga sig på rygg seljällenså, råka på grund, ordet kom mig på rungan tielelleni, föll på min dott osallen, slut på plågor, resa på (åt, till) landet, fördela på (emellan) flere, taga på sitt samverke tunnolensa (potius quam tuntonsa pådålle), sätta pris på.

4. på pro *z*, uti, de loco interiori in quem — per ALLATIV. INTER. e. c. kasta på (i) elden tulsen i. tulisse, lira på sin arm fäsiwarteenså, 100 kop. gå på en rubel, 30 kpr. på en tunna tunsrihiin, komma på den tankan luuloon, tända eld på ljulet künntilaan, lägga på minnet muistoon (haud muiston pådåsse), sätta märke på, tappa vin på buteljer, tro (fides) på honom hänne, förstöstan derpå sihen, fästa ögonen på, begisva sig på flykten, lämpa på, ledsen på honom hänneit (haud hänne pådålenså).

5. på pro Genit. — nonnumquam per Possessiv. e. e. brist på penningar rahan puute, slut på plågor, tillökning på lön valkan lisälis, beskrifning på (om, öfver) hägöt, förteckning på hemman taloin luku.

6. *på de loco unde?* — per ABELATIV. INTER. rarius EXTER e. c. på hans befallning hästhetanså, bjuda på (för) en vara, aftaga en kappa på (ifråga) bvarje tunda tunnuristå, på (af) nåder armesta, läker på (om) sin sak, hitta något på vägen tieltå, på ången niitulta, på sifstone.

7. *på post quædam Verba, maxime de actione continua* — per QUANTITIV. e. c. hella på honom hantå (haud hånen pådälsenfå), höra på, gnaga på ben luita, förstår du dig derpå ummärratås sitå (haud sen pådäste), resa på den vägen, smaka derpå, undra på, skylla på honom hultå (haud hånen pådälsenfå), svarta på, twista på, vänta på något sitå. Adhibetur tam en haud raro, loco Quantitivi, Calus Objecti totalis (osseſſ. Singul. I. Nominativ. Plural. etc. Supra pag 181 sq.) e. c. jag tror på menniskorna uskon ihmifet, tror på Gud uskon Jumalan sc. olewan potius quam Jumalan ipådalle, jag råkade på honom lösfin, kohaisin, tapaisin hånen, på fären lampaat, på får lampaita.

8. *på pro till, de consilio I. fine attingendo* — per QUALIFICATIV. Factiv. e. c. hyra rummet på ett år nuodelsi, på lifstid, landsflyktig på 10 år, öfverlätta på Finnska Suomeksi, bryta på Svenska Ruotsiksi, på vinst och förlust, på förtret kusaksi.

9. *på de tempore* — per QUALITIV. e. c. på (under, inom) den tiden sinå aikana, göra på två dagar kahtena pâiwanå.

10. *på de modo quo quid efficitur* — interdum per ADVERBIALE M. e. c. svara på Finska språket Suomen kielin, på detta sätt näin muodoin, på årligt vis, på nytt uudesti.

Peripherales:

1. på pro *ofvanpå*, *uppå*, ubi de superiori rei cuiusdam erectæ vel altioris parte est termino — per *påalle* 35), *påhän* in locum, *pållä*, *påssä* in loco, *påltä*, *påstä* ex loco, quorum tamen Casus Exteriores sèpius quam Interiores occurtere solent, e. c. in locum: stödja sig på sinistaf sauwansa *påalle* l. *påhän*, shänga på stören sepihan *påhän*, gifva eld på pipan *riipun* *påhän*, fågeln

35) Ex Vocabulorum igitur *påalle*, *pållä* & *påltä* significatione propria, relationem loci superioris in quem, in quo, & ex quo semper comprehendente, i. e. *ofvanpå*, *obenauf*, colligitur, iisdem haud esse utendum in locutionibus ubi nullus loci superioris observatur respectus, maleque ideo eadem haud raro adhiberi in phrasibus: *vn vihainen*, fruttunut hänne *pållensä* ledsen på houoin, füllitelee minun *pållensi* skylla på mig, ümmärsää sen *påalle* derpä, uskoa Jumalan *påalle* tro på God, minun sanani *påalle* på mina ord, todistus sen *påalle* bevis derpä, murtaa Suomen *påalle* på Finska, luku nüden *påalle* forteckning, lista, register på dem, luottaa *påalle*, katsaa *påalle*, valan *påalle* på ed, fantaa *påalle* klagat på, sain kaupan *påalle* på köpet, armahataa *påalle*, ottaa *påalle* & *påltä* &c. &c. quæ Sveticisnum redolere centemus.

Peculiaris est usus, in Savolaxia pasim obvius, ex quo pro aliorum Fennorum *påalle* *påhän*, *pållä* *påssä*, *påltä* *påstä*, adhiberi solent *nendä*, *menä*, *nenässä*, *nenältä*, *nenästä*, (Casus Locales vocis *nenä* *nasus*, inde *apex*, *cuspis*, *extremitas*) hec. *riipuu* seipään *nendä* l. *nenässä* på stören, pani ongen *nendä* l. *nenässä* på kroken

flög på taket katon pådålle, satte sig på stenen kiven pådåsse; in loco: han har eld på pipan påpåun pådåsså, fägeln sitter på stören seipuan pådåsså, på taket katon pådållå, knapp på kåppen sounwan pådåsså; ex loco: hittade dem på taket katon pådåstå, jag tog dem på (af, ifiân) kistan.

2. *på de vestimentis* — per pådhån, pådåsså de capite, åsse, ålla (potus quam pådålle, pådållå) de corpore superiore, jalkau, jalaßå de pedibus, kâteen, kâdessa de manibus &c. l. p. e. c. taga på sig hatten, stöfveln, handsken, rocken, hafva på sig &c. efr. supra Tit. af, pag. 77.

3. *på pro enligt* — per jälkeen, mislöden, e. c. på besfallning, på mina ord.

4. *på pro efter de ordine* — per jälkeen, veråän in locum, jälisså, veråsså in loco, jälistå, veråstå ex loco e. c. det ena följer på (efter) det andra, bud på bud.

5. *på pro mot* — per wästuan, kohntan, kohden e. c. släcka sin vrede på någon; klaga på.

6. *på pro vid, i anseende till* — per puplestå, e. c. förfakra på (vid) sin åra.

7. *på de equitando* — per selfåan in locum, selfåsså in loco e. c. sätta sig på hästen hewoisen selfåan, rida på en åsna qasîn selfåsså.

8. *på pro åt, versus* — per pupleen, pain, kâsin e. c. se på (åt) staden.

O. Prä-

O. Præpositio *till.***Casus:**

1. *till pro intill, åt, de persona vel loco exteriori ad quem — per ALLATIV. EXTER. e. c. resa till (åt) kyrkan*
firfölle, skrifva bref till någon, vända till höger officielle,
till venster, fara till sjös meresse, till lands maaße, till torgs.

2. *till pro in, de loco interiori in quem, & Lat. in cum Accus. — per ALLATIV. INTER. e. c. resa till (inuti)*
kyrkan firföon, ankomst till staden, begifva sig till or-ten,
samtycka till en gerning suöstua tūdhön, lycka till ett företag,
fökande till en syfsla wirklaan, bragt till förtviflan, uppskjuta till en annan tid, sätta sig till bords,
föra till boks, bjuda till (på) bröllopp häihin, löpa till skogs,
gå till mötes västaan.

3. *till pro vid, bos, på, de loco exteriori in quo — per LOCATIV. EXTER. e. c. vara till hands fäfulla, till sjös*
merellä, till lands, stå till venster, höger officiella.

4. *till pro vid, i, de loco interiori in quo — carius per LOCATIV. INTER. e. c. sita till bords vändaså, ligga till ankars (för ankar), hafva till låns, till boks firjassa.*

5. *till pro Genit. — per Possessiv. e. c. ägare till boken firjan, son till honom hänre poikansa, kåtlek till vishet, fiende till (af) någon, nyckel till ett lås lukun awain, orlaken till dröjsmål minnittusken füu.*

6. *till pro för, såsom, ubi Latini duos vel Dativos, vel Accusativos, interdum in cum Accusat. usitant, de fine, confilio attingendo, nec non de ordine — per QUALIFICATIV. (Factiv.) e. c. utse stället till boning asunto piafksi, honom till åra funniafksi, till beröm, ursläkt, född till*